

Poznat ho a poznat sebe (VI): Nejmocnější jazyk

Bůh mluví potichu, ale bez přestání, v Písmu svatém – zejména v evangeliích – a také skrze naše nitro.

14.04.2025

Bůh k nám mluví. Neustále. Mluví slovy, ale také skutky. Jeho jazyk je mnohem bohatší než ten náš. Je schopen zahrát na skryté struny v našem nitru a pomáhá si například lidmi nebo událostmi kolem nás. Bůh

k nám mluví v Písmu, liturgii a skrze magisterium církve... Protože se na nás dívá vždy s láskou, vyhledává rozhovor s námi v každé události a vždy nás volá k tomu, abychom byli svatí. Proto abychom mohli slyšet tento záhadný boží jazyk, snažíme se vždy začít naši modlitbu úkonem víry.

Zevnitř...

Bůh k nám mluví tím, že jedná skrze naše mohutnosti, které může uvést do pohybu zevnitř; náš rozum prostřednictvím předsevzetí, naše city prostřednictvím náklonností, naši vůli prostřednictvím vnuknutí. Proto, jak nás naučil sv. Josemaría, na konci modlitby můžeme říci: „Děkuji ti můj Bože za dobrá předsevzetí, náklonnosti a vnuknutí, která jsi mi udělil v tomto rozjímání.“

Když ale uvažujeme o této skutečnosti, může se vyskytnout pochybnost: „A jak mohu vědět, že je

to on, kdo ke mně mluví? Jak můžu vědět, že tato předsevzetí, náklonnosti a vnuknutí nejsou pouze moje nápady, přání a pocity?“ Odpověď není jednoduchá. Modlitba je umění, kterému se učíme v průběhu času a za pomoci duchovního vedení. Ale můžeme říci, že od Boha pochází všechno, co nás vede k tomu, abychom více milovali jeho a druhé, plnili jeho vůli, a také pokud to znamená oběť a velkorysost. Je mnoho lidí zvyklých se modlit, kteří by řekli: „V modlitbě myslím na stejné věci jako během dne, ale s jedním rozdílem – modlitbu vždy v srdci zakončím ,ne má, ale tvá vůle se staň‘, a to se mi v jiných chvílích nestává.“

Bůh často mluví přímo k srdci, protože jeho jazyk zná lépe než kdo jiný. Činí tak skrze hluboké touhy, které on sám zasévá. Proto uslyšet Boha často znamená ponořit se do svého srdce a mít odvahu předeštíť

Bohu své touhy, s úmyslem rozlišit to, co nás vede plnit jeho vůli a co ne. Co si doopravdy přeji? A proč? Odkud se berou tato nutkání? Kam mě vedou? Klamu se, předstírám, že tu nejsou a ignoruji je? U těchto otázek, běžných u těch, kteří chtějí žít život modlitby, nám papež František doporučuje: „Abychom se nezmýlili, je potřeba (...) se ptát: znám sám sebe, do větší hloubky, než je můj zevnějšek a mé pocity? Víím, co rozradostňuje nebo rozesmutní moje srdce?“¹

Kromě toho, že mluví k našemu srdci a našemu rozumu, Bůh promlouvá také skrze naše vnitřní smysly: mluví k naší obrazotvornosti, když v ní probudí nějakou scénu nebo obraz; mluví k naší paměti, když přináší nějakou vzpomínku nebo slova, která mohou být odpovědí na naši modlitbu nebo naznačením jeho přání. To se stalo například sv. Josemaríovi 8. září 1931. Modlil se v kostele Nadace pro nemocné, jak sám

říká, bez velké chuti, s nevázanou představivostí, „když jsem si všiml, že aniž bych chtěl, opakuji latinská slova, kterým jsem nikdy nevěnoval pozornost a neměl jsem důvod je uchovávat v paměti: ještě teď, abych si je připomněl, musím si je přečíst na čtvrtce papíru, kterou vždycky nosím v kapse, abych si zapsal, co Bůh chce (...) (instinktivně, veden zvykem, poznamenal jsem si přímo tam v presbytáři onu větu, aniž bych jí přikládal důležitost): to říkají slova Písma, která jsem rozpoznal na svých rtech: *et fui tecum in omnibus ubicumque ambulasti, firmans regnum tuum in aeternum*“: snažil jsem se pochopit smysl té věty a pomalu ji opakoval. A pak, včera odpoledne a právě dnes, když jsem znovu četl tato slova (tedy, opakuji, jako by se mi Bůh snažil potvrdit, že jsou jeho, stále si je nepamatuji) dobře jsem porozuměl, že Ježíš Kristus mi dal pro naši útěchu poznat, že Dílo boží bude všude s

ním a bude navždy upevňovat vládu Ježíše Krista.“²

K tomu, aby k nám mluvil, může Bůh také použít poznámky, které jsme si zapsali na duchovních cvičeních, zejména když je znovu čteme v modlitbě a snažíme se zachytit jejich smysl. Tak snad budeme moci odhalit spojující nit nebo opakování, která nám napovědí, co nám Pán chce říct.

Nepřetržitý šepot

Je pravda, že někdy k nám Bůh mluví jasně a nadpřirozeným způsobem, ale to není běžné. Většinou k nám Bůh mluví potichu, a proto si někdy nevšimneme drobných darů – předsevzetí, náklonností, vnuknutí – které nám nabízí během jednoduché modlitby. Může se nám stát to, co aramejskému veliteli Naamánovi; když ho prorok Eliša povzbuzoval, aby se sedmkrát ponořil do řeky a byl tak uzdraven ze svého malomocenství, stěžoval si: „Hle,

říkal jsem si: Zajisté ke mně vyjde, postaví se a bude vzývat jméno Hospodina, svého Boha, bude mávat rukou směrem k posvátnému místu, a tak mě zbaví malomocenství.“ (2 Kr 5,11) Naamán se obrátil k Bohu Izraele, ale čekal něco neobvyklého, dokonce senzačního. Naštěstí ho jeho sluhové přiměli, aby si to rozmyslel: „Otče, ten prorok ti řekl důležitou věc. Proč bys to neudělal? Přece ti řekl: Omyj se, a budeš čist.“ (2 Kr 5,13) Velitel se vrátil, aby se zařídil podle rady, očividně příliš obyčejné, a tak se setkal se spásonosnou mocí Boží. Je dobré vážit si v modlitbě oněch malých světél týkajících se věcí, *které už víme, obvyklých* hnutí Ducha svatého, málo intenzivních citů, *jednoduchých* předsevzetí, aniž bychom jimi pohrdali jako příliš prozaickými, protože to všechno může pocházet od Boha.

Na otázku ohledně modlitby odpověděl kardinál Ratzinger takto:

„Bůh zpravidla nehovoří příliš hlasitě, ale mluví k nám stále znovu. Zda ho uslyšíme, záleží přirozeně na tom, zda přijímač a – tak říkajíc – vysílač jsou shodně naladěni. Nyní v našich časech s naším životním stylem a způsobem myšlení je mezi těmi dvěma příliš ruchů a ladění je obzvlášť obtížné... Je zřejmé, že Bůh nemluví příliš hlasitě. Avšak během celého života k nám mluví ve znameních nebo s pomocí setkání s druhými lidmi. Stačí být trochu pozorní a nenechat se úplně pohltit vnějšími věcmi.“ Tato schopnost pozornosti má mnoho společného s vnitřním usebráním – někdy i vnějším – a to je něco, v čem se musíme cvičit. Abychom vnímali Boha, je potřeba postarat se o chvíle, kdy přerušíme každodenní shon a budeme čelit samotě s ním. Potřebujeme ticho.

Jisté je, že Bůh k nám mluví na milion způsobů. Může se stát, že jsme

natolik zvyklí na jeho dary, že už si toho nevšímáme, že ho nepoznáváme, jako se to stalo Ježíšovým krajanům: „Což to není syn tesaře? Což se jeho matka nejmenuje Maria a jeho bratři Jakub, Josef, Šimon a Juda? A nejsou všechny jeho sestry u nás?“ (Mt 13,55-56) Musíme prosit Ducha svatého, aby nám rozšířil zorničky, otevřel uši, očistil srdce a osvětil svědomí, abychom uměli rozpoznat jeho nepřetržitý šepot, onen nesmrtelný šum uvnitř nás.

Bůh už k nám promluvil

Když Ježíš odpovídá učedníkům Jana Křtitele a vyjmenovává svá znamení – „Slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší, mrtví vstávají, chudým se zvěstuje evangelium.“ (Mt 11,5) – ohlašuje naplnění starých proroctví Písma svatého o Mesiášovi. Bůh k nám totiž mluvil a ke každému mluví

výrazným způsobem skrze Písmo svaté: „Ve svatých knihách Pán, který je na nebesích, láskyplně vychází vstříc setkání se svými syny a hovoří s nimi.“ Proto „četba Písma svatého má být provázena modlitbou, aby se stala rozhovorem mezi Bohem a člověkem; protože ,jeho oslovujeme, když se modlíme, jemu nasloucháme, když čteme božské výroky‘ (sv. Ambrož, De officiis ministrorum 1, 88)“.³ Slova bible jsou nejen inspirována Bohem, ale také *inspirují Bohem*.

Zvláštním způsobem nasloucháme Bohu v evangeliích, která zachycují slova a skutky našeho Pána Ježíše Krista. To zdůrazňuje List židům: „Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém synu.“ (Žid 1,1-2) Svatý Augustin se domníval, že evangelium jsou „Kristova ústa: sedí na nebesích, ale nepřestává hovořit

na zemi“.⁴ Proto naše modlitba žije z rozjímání evangelia; čtením, rozjímáním, dalším čtením, vpisováním do paměti, zamýšlením se zas a znovu nad jeho slovy Bůh mluví k našemu srdci.

Sv. Josemaría následoval tradici církve a neustále doporučoval naslouchat Bohu prostřednictvím rozjímání evangelií: „Radím ti, abys ses při své modlitbě zapojil do dění v některých částech evangelia jako další osoba. Nejdříve si představ scénu nebo tajemství, které ti pomůže se usebrat a rozjímat. Pak se snaž porozumět a uvažuj o některém rysu Mistrova života: o jeho něžném srdci, o jeho pokoře, o jeho čistotě, o jeho plnění Otcovy vůle. Potom mu vyprávěj, jak je to s tebou v podobných záležitostech, co se ti obvykle stává, co se ti děje právě teď. A dávej dobrý pozor, protože ti třeba bude chtít něco naznačit: člověk si v takové chvíli může uvědomit řadu

věcí, mohou se objevit výčitky svědomí.“⁵ Naše úsilí se projeví v konkrétních skutcích: *představíme si scénu, zapojíme se do dění v evangeliu, uvažujeme nad některým z Mistrových rysů, vyprávíme mu, co se nám děje... A může následovat Boží odpověď: naznačí nám tu nebo onu věc, probudí vnitřní vnuknutí v naší duši, pomůže nám něco si uvědomit.* Tak se utváří rozhovor s ním.

Při jiné příležitosti nás sv. Josemaría také povzbuzoval rozjímat a napodobovat Ježíše Krista těmito slovy: „Buď postavou v onom Božím příběhu a jedne. Rozjímej Kristovy zázraky, naslouchej proudění davu tam a zpět okolo Něj, vyměňuj si přátelská slova s prvními dvanácti... Dívej se Pánovi do očí a zamiluj se do Něj, abys byl druhým Kristem.“⁶ Rozjímat, poslouchat, vyměňovat si přátelská slova, dívat se... to jsou činnosti, které vyžadují probudit a

uvést do chodu naše schopnosti a smysly, naši představivost a rozum. Protože každý z nás je tam, na každé straně evangelia. Každá scéna, každý Ježíšův čin dává mému životu smysl a osvětluje ho. Jeho slova jsou určena mně a živí moji existenci.

1 Joseph Ratzinger, *Sůl země*, Palabra, Madrid, 1997, str. 33.

2 II. Vatikánský koncil, dogmatická konstituce *Dei Verbum*, č. 21, srov. *Katechismus katolické církve*, č. 2700.

3 II. Vatikánský koncil, dogmatická konstituce *Dei Verbum*, č. 25, srov. *Katechismus katolické církve*, č. 2653.

4 Sv. Augustin, *Kázání* 85, 1.

5 Sv. Josemaría, *Boží přátelé*, č. 253.

6 Sv. Josemaría, Poznámky z
rozjímání, 12. 10. 1947; v: *Mientras
nos hablaba en el camino*, str. 36.

José Brage

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
poznat-ho-a-poznat-sebe-vi-
nejmocnejsi-jazyk/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/poznat-ho-a-poznat-sebe-vi-nejmocnejsi-jazyk/) (04.08.2025)